EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 19.6.2024
COM(2024) 597 final

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

waarbij wordt vastgesteld dat Roemenië geen doeltreffende maatregelen heeft genomen in reactie op de Aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

waarbij wordt vastgesteld dat Roemenië geen doeltreffende maatregelen heeft genomen in reactie op de Aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 126, lid 8,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Overeenkomstig artikel 126 van het Verdrag moeten de lidstaten buitensporige overheidstekorten te vermijden.

(2) Het stabiliteits- en groeipact is gebaseerd op de doelstelling van deugdelijke openbare financiën als middel om de voorwaarden voor prijsstabiliteit en voor een tot werkgelegenheidsschepping leidende sterke duurzame groei te verbeteren. Het stabiliteits- en groeipact omvat onder meer Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten[1], die is aangenomen om een snelle correctie van buitensporige overheidstekorten te bevorderen.

(3) Op 3 april 2020 heeft de Raad, op aanbeveling van de Commissie, op grond van artikel 126, lid 6, VWEU Besluit (EU) 2020/509 betreffende het bestaan van een buitensporig tekort in Roemenië vastgesteld als gevolg van een geplande niet-naleving van het tekortcriterium van het VWEU in 2019, en op grond van artikel 126, lid 7, VWEU een aanbeveling gedaan om uiterlijk in 2022 een einde te maken aan de situatie van een buitensporig overheidstekort. In het licht van de sterke krimp van de economische activiteit in verband met de COVID-19-pandemie heeft de Raad op 18 juni 2021 een herziene aanbeveling op grond van artikel 126, lid 7, VWEU aan Roemenië vastgesteld[2].

(4) Op 18 juni 2021 heeft de Raad Roemenië aanbevolen uiterlijk in 2024 een einde te maken aan het buitensporig tekort. In zijn aanbeveling van 18 juni 2021 op grond van artikel 126, lid 7, VWEU heeft de Raad Roemenië met name aanbevolen zijn

---

1 Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 6).

2 Alle documenten met betrekking tot de buitensporigtekortprocedure van Roemenië zijn te vinden op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en

nominale tekort terug te dringen tot 8,0 % van het bbp in 2021, 6,2 % van het bbp in 2022, 4,4 % van het bbp in 2023 en 2,9 % van het bbp in 2024. Dit was consistent met een nominaal groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven van 3,4 % in 2021, 1,3 % in 2022, 0,9 % in 2023 en 0,0 % in 2024. Het kwam overeen met een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,7 % van het bbp in 2021, 1,8 % van het bbp in 2022, 1,7 % van het bbp in 2023 en 1,5 % van het bbp in 2024. De aanbeveling zei verder dat Roemenië de reeds voor 2021 vastgestelde maatregelen volledig zou moeten uitvoeren en de aanvullende maatregelen om zijn buitensporige tekort uiterlijk in 2024 te corrigeren, zou moeten specificeren en uitvoeren. Uitzonderlijke meevallers dienden te worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen. In zijn aanbeveling heeft de Raad 15 oktober 2021 vastgesteld als de termijn waarbinnen Roemenië effectieve maatregelen moest nemen en overeenkomstig artikel 3, lid 4 bis, van Verordening (EG) nr. 1467/97 ten minste om de zes maanden en totdat het buitensporige tekort volledig is gecorrigeerd, verslag zou moeten uitbrengen over de vorderingen die zijn gemaakt bij de uitvoering van deze aanbeveling.

(5) Op 24 november 2021 concludeerde de Commissie dat Roemenië effectieve maatregelen had genomen in reactie op de aanbeveling van 18 juni 2021 op grond van artikel 126, lid 7, VWEU, en was zij van mening dat er op dat moment geen aanvullende stappen in de buitensporigtekortprocedure nodig waren. Sindsdien is geoordeeld dat Roemenië heeft voldaan aan de aanbeveling van 18 juni 2021 op grond van artikel 126, lid 7, VWEU, omdat de respectieve nominaaltekortdoelstellingen in 2021 en 2022 zijn gehaald. Op basis van door Eurostat gevalideerde gegevens over het begrotingsresultaat is het overheidstekort van Roemenië gedaald van 7,2 % van het bbp in 2021 tot 6,3 % van het bbp in 2022. De initiële raming voor 2022 (aangemeld en gevalideerd in het kader van de BTP-kennisgeving van het voorjaar van 2023) bedroeg 6,2 % van het bbp, in overeenstemming met de door de Raad aanbevolen nominaaltekortdoelstelling. De buitensporigtekortprocedure bleef derhalve opgeschort. Het structurele tekort daalde echter met 1,2 procentpunt van het bbp in 2021 en 0,4 procentpunt van het bbp in 2022, terwijl de aanbevolen aanpassingen respectievelijk 0,7 procentpunt en 1,8 procentpunt van het bbp bedroegen. De cumulatieve structurele aanpassing in de periode 2021-2022 lag dus onder de aanbevolen aanpassing. Bovendien kwam de groei van de netto primaire uitgaven uit op 7,4 % in 2021 en 15,0 % in 2022, ruim boven de in de aanbeveling van de Raad vastgestelde doelstellingen.

(6) Sinds de goedkeuring van de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 stemmen de economische prestaties van Roemenië grotendeels overeen met de prognoses van de Commissie. In de periode 2021-2023 was de reële bbp-groei grotendeels consistent met de prognoses in het werkdocument van de diensten van de Commissie van 2 juni 2021, ondanks macro-economische schokken die zich in de tussentijd hebben voorgedaan (met name de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de daaruit voortvloeiende energieschok). De outputgap van 2023 is naar raming minder negatief geweest dan in juni 2021 werd voorspeld. Bovendien zijn de overheidsinkomsten veel sneller gegroeid dan verwacht, voornamelijk als gevolg van de hoge inflatie, maar ook als gevolg van het effect van een belastingrijke samenstelling van de reële bbp-groei. Al met al kunnen macro-economische ontwikkelingen de significant slechtere begrotingsresultaten ten opzichte van de aanbeveling van de Raad van juni 2021 niet rechtvaardigen, ook al zou de bbp-groei waarschijnlijk lager zijn geweest bij een aanzienlijk strakker begrotingsbeleid.

(7) Een nieuwe beoordeling van de maatregelen die Roemenië heeft genomen om in reactie op de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 het buitensporig tekort uiterlijk in 2024 te corrigeren, leidt tot de volgende conclusies:

– Op basis van de door Roemenië meegedeelde en door Eurostat gevalideerde gegevens over het begrotingsresultaat is het overheidstekort van Roemenië in 2023 gestegen tot 6,6 % van het bbp, veel meer dan de door de Raad aanbevolen en door Roemenië in zijn convergentieprogramma 2023 geplande 4,4 % van het bbp. De belangrijkste reden voor deze afwijking was dat de overheidsuitgaven in een zeer hoog tempo bleven stijgen, voornamelijk als gevolg van sociale overdrachten, rentebetalingen, uitgaven voor goederen en diensten en kapitaaluitgaven. Het nominale tekort in 2023 werd ook beïnvloed door de statistische registratie van betalingen van loonstijgingen in de overheidssector (0,5 % van het bbp) naar aanleiding van rechterlijke beslissingen.

– In 2023 was de begrotingsinspanning veel lager dan door de Raad werd aanbevolen. Het structurele saldo van Roemenië bleef in 2023 grotendeels ongewijzigd (achteruitgang met 0,1 % van het bbp), ruim onder de door de Raad aanbevolen verbetering met 1,7 % van het bbp. De groei van de netto primaire uitgaven (gecorrigeerd voor begrotingsbeleidsmaatregelen aan de ontvangstenzijde) lag veel hoger dan in 2023 werd aanbevolen (bijna 12 % tegenover een door de Raad aanbevolen streefcijfer van 0,9 %).

– In 2022 en 2023 heeft de sterke reële en nominale bbp-groei geleid tot een zeer sterke stijging van de overheidsinkomsten (20,8 % in 2022 en 14,2 % in 2023), veel groter dan werd verwacht ten tijde van de aanbeveling van de Raad in juni 2021. In beide jaren werden de meeste meevallers aan de ontvangstenzijde echter gebruikt om extra uitgaven te financieren in plaats van om het begrotingstekort terug te dringen.

– Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het overheidstekort stijgen tot 6,9 % van het bbp in 2024. De overheidsschuldquote zal naar verwachting toenemen tot 50,9 % tegen eind 2024, van 48,8 % in 2023). Evenals in voorgaande jaren weerspiegelt de voorspelde stijging van het overheidstekort in 2024 een sterke groei van de lopende overheidsuitgaven. De uitgaven voor lonen in de overheidssector zullen naar verwachting sterk stijgen, als gevolg van de recente discretionaire loonstijgingen in de sectoren onderwijs, gezondheidszorg en defensie. De herberekening van de pensioenen in het kader van de pensioenhervorming zal in 2024 en 2025 kortetermijnkosten met zich meebrengen — op middellange en lange termijn zal de hervorming vervolgens echter grote besparingen opleveren, aangenomen dat de hervorming volledig wordt doorgevoerd.

– In 2024 zal de groei van de overheidsinkomsten naar verwachting hoger uitvallen dan de nominale bbp-groei, als gevolg van de inspanningen om de belastinginning te verbeteren door middel van digitalisering van het belastingstelsel en het effect van een pakket inkomstenverhogende maatregelen dat in het najaar van 2023 is aangenomen en dat de overheidsinkomsten naar verwachting met ongeveer 1 % van het bbp zal doen stijgen. Het pakket bestaat voornamelijk uit een verhoging van de vennootschapsbelasting, met name voor micro-ondernemingen, een verhoging van de belasting van particulieren als gevolg van een gedeeltelijke

afschaffing van preferentiële belastingfaciliteiten in de bouw- en de landbouwsector, de afschaffing van verlaagde btw-tarieven voor bepaalde goederen en diensten, een verhoging van de accijnzen en een bijzondere belasting op de omzet van banken en multinationals.

(8) Op grond daarvan luidt de conclusie dat de reactie van Roemenië op de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 onvoldoende is geweest. Roemenië heeft de nominaaltekortdoelstelling in 2023 niet gehaald en zal naar verwachting uiterlijk in 2024 geen einde maken aan zijn buitensporig tekort. De begrotingsinspanning bleef aanzienlijk achter bij de aanbeveling van de Raad, en de netto primaire uitgaven stegen veel sneller dan aanbevolen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Roemenië heeft geen doeltreffende maatregelen genomen in reactie op de aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot Roemenië.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter